

ЦДНБХ № 183 / 12.05.2016

СТАНОВИЩЕ

Върху дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „Доктор”

Тема: „Методика за развиване на двигателните качества на учениците със специални образователни потребности в обучението по физическо възпитание и спорт”

Докторант: Диляна Илкова Нанчева

Рецензент: Проф. Давид Велчев Давидов, ДН

I. Актуалност на темата.

Обсъжданият днес труд е в пряка връзка с мултинационалната стратегия в света за активно включване на хората в неравностойно положение при реализацията в учебната, професионална и битова среда.

Хората в неравностойно положение представляват значителна социална група в съвременното общество. През годините различието се е утвърдило в устойчив механизъм за изолация и дискриминация на тези хора. Европейският съюз и Европейските институции имат ясна политика за социална интеграция на лицата с физическа и ментална недостатъчност. Доказано е, че незаменимо средство в реализацията на тази политика е двигателната активност и спортът. „Езикът” на спорта много по-лесно и бързо разрушава наложените се дискриминационни практики. На този етап, в България, са ограничени опитите за използване на интеграционните възможности на физическото възпитание и спорт при децата и подрастващите със специални образователни потребности / СОП /. Затова самата

ориентация на докторантката Диляна Начева и нейният научен ръководител доц. Каролина Лазарова, доктор към този значим за обществото проблем, заслужава поздравление.

II. Реализация предмета на изследването.

В литературното проучване докторантката показва добра осведоменост по темата. Обсъдени са голям брой публикации, нормативни и поднормативни документи разкриващи причините за нарастващата тенденция за увеличаване относителния дял на хората в неравностойно положение и превръщането му в силен стратифициращ фактор в обществото.

Подробно е обсъден понятийният апарат характеризиращ стуса на децата с увреждания, спецификата на образователните им потребности, проблемите на приобщаването им към техните връстници в училище и интеграционните възможности на физическото възпитание и спорт в това отношение. Впечатлява обобщението, че интеграционният процес към стандартите на образователната система на учениците със СОП, от Началния етап на Основната образователна степен, все още не е постигнал значими резултати и резервите в това отношение са големи.

Препоръчвам на докторантката вместо понятието „развивам” да използва „развитие”. Семантиката на „развивам” означава разгъване, отвиване, развъртане, размотаване на нещо което е завито, покрито, замотано, а „развитие” означава напредък, преминаване в по-горен, по-съвършен етап.

Процедурната част на темата е представена разбираемо, но не е изчерпателна. Тестовата батерия за изследване на двигателните качества дефинитивно описва съдържанието, изискванията за правилно изпълнение и отчитането на резултата при всеки тест.

Много добре са разработени анкетните карти. Всички въпроси са дефинирани еднозначно. Както отделните въпроси, така и отговорите към тях имат автономна определеност. Не са приложени планът, въпросите и протоколите за регистрация на отговорите от проведените педагогическо наблюдение и беседа. Не е уточнено каква е категоризацията на изследваните ученици включени в групите със СОП / съгласно специалната Наредбата на МОН /. Методиката за развитие на двигателните способности е представена обобщено и принципно. Тя би имала по-голяма приносна стойност ако се разработи **поурочно** за целия експериментален период. Това докторантката трябва, в бъдеще, задължително да направи като методическо помагало за работата на учителите по физическо възпитание.

В проведените изследвания Д. Нанчева получава голямо количество информация. В задоволителна степен тя аргументира решаването на поставените задачи. Заслужава да се отбележи стремежът за по-пълно характеризиране на явленията, процесите и проявите се тенденции, чрез най-подходяща обработка и представяне на емпиричните резултати. За детерминиране на състоянието и промените в наблюдаваните показатели се използват средна величина, дисперсия на индивидуалните случаи около средната и гаранционната вероятност.

Въпреки, че при обсъждането на данните е използван предимно описателният анализ, докторантката показва умение да вникне в същността на информацията която съдържат статистическите параметри. Пестелива е качествената интерпретация на количествените величини. Макар, че в отделни случаи има опити за търсене на вероятните причини за настъпилите промени. Така

Д. Нанчева успешно формулира предложения за рационализиране на педагогическия процес по физическо възпитание.

Съдържащият се потенциал в проведеното изследване не е използван напълно. Наложително е в случая да се съпоставят резултатите на трите изследвани групи и най-вече ефекта на приложеното въздействие при експерименталната група и групата със СОП. Това от своя страна определя предстоящите, бъдещи задачи за научната работа на докторантката.

Корелационният анализ е извършен коректно, но както е известно, промени във физическата годност настъпват след по-осезаемо физическо въздействие за много по-дълъг период. Получените незначителни промени потвърждават тази теза.

Много подробно са анализирани резултатите от проведените анкетни изследвания. Резултатите от тях потвърждават установените данни на други автори.

Направените изводи произтичат от проведеното изследване. Авторефератът отразява основните положения на дисертационния труд. Представени са копия на три публикации.

III. По-съществени приноси на труда са:

1. Проучени са значителни по обем източници посветени на проблемите при децата със специални образователни потребности.
2. Разработена е Методика за развитие на двигателните качества при деца от Началния етап на Основната образователна степен.
3. Експериментално е установено положителното въздействие на разработената Методика при деца със и без специални образователни потребности.

4. Обосновано е значението на „Физическото възпитание и спорт” за интегриране на децата в неравностойно положение към стандартите на общообразователната система.
5. Разкрити са перспективи за бъдещи изследвания по темата.

З а к л ю ч е н и е

Обсъжданият дисертационен труд отговаря на изискванията на Правилника за придобиване на научни степени в НСА „В. Левски”. Той съдържа научни и научно-приложни резултати, които представляват принос към теорията и практиката. Чрез неговото разработване докторантката показва, че има задълбочени теоретични знания и способности за самостоятелни научни изследвания.

Предлагам, с убеденост, на уважаемото жури, да присъди на Диляна Илкова Нанчева образователната и научна степен „Доктор”

София, 27.04.2016.

Проф. Давид Давидов, ДН